

1115

Mahjas weefa

feschpad'fmitais gads

1871.

N° 1 lihds 52.

R i h g ā.

Drīkēts un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drīkētāja Ernst Plates,
pee Pēstera bāsnīzās.

VALSTS BIBLIOTĒKA
Inv. 433.738.

✓

1954

No cenzūras atvēršlēhts.

Riģā, 23. Dežember 1871.

N°. 1.

Sestdeenâ 2. (14.) Janwar

Maksa par gaddu 1 rubl.

1871.

Us jaunu gaddu

wisseem siweem lassitajem un tautescheem, kà arri katram, kam Deewa schehlastiba wehlejuse scha jaunu gaddu peedsihwoh, wehlam schai gaddâ pilnigu Deewa swehtibu un meern bandiht meefigi nu garrigi! Muhsu Latweeschu taitu un wiffus muhsu tehwu-semmes eedsihwotajus Deews lai wadda us wiffu derrigu nu weffelign atsihscham un lai pahre wiffu muhsu leelu walsti leel sawu meera un faderribas-sauli spihdeht!

Teen, kas buhtu apkahwejuschees Mahjas weesi us scho 1871 gaddu apstelleht, tē sinnedu darram, ka pa wiffu Sawara mehnesi schahdas apstelleschanas peenemsim. Mahjas weesa apgahdataji.

M a h d i t a j s.

Us jaunu gaddu. Karra sinnaas. Eelfschewes sinnaas. No Mihgas: gub. wad. fludd. pahre rekruschu dohscham. No Widssemes: sirgu pahre no Peebalgas libes Koblnessi. No Husemmes: pahre Kucemmes scholam, — pahre dselsuzetta us Scaulenu. No Pesterburgas: pahre jaunu rekruschu buhscham, — pahre padobmu prett leelu dserscham un pahre semneeku buhscham Psterburgas guberniâ.

Ahrsemes sinnaas. No Wahjsemes: pahre Wahj walstu fabeedroschanohs, — pahre Napoleonu un pahre atjaunotu draudsihu stary Pruhfcheem un Schreikschcheem. No Italijs: padwests netur palihgu nedabbu preelke fewis, — zelsch sawr Mont-Benis gattaws. No Londones: Pruhhi Englandeeschu luggus gremdejuschi. No Madrides: jaunais fehnisch pohrnohjis. No Konstantinowes: Rumanijas firsht ralfsu sawu adewibu sultanam. Saunatahs sinnaas.

Weena Ladeescha sudrab-kahjas. Krimme. Kahda Pruhfchu saldata behdigs itens. Labbibas un zittu prezzu sirgus.

Peeliftumâ. Aypurta abbele. Swaigschu debbesti pirmo reis us flattohi. Ragaineem us jaunu gaddu! Smeeklu stahstini.

Karra-sinnaas.

Ka taggd pa Parihsi ihsten eet un woi ta wehl ilgi warrehs turetees, to til ihsten tad dabbuhs sinnaht pehz pateesbas, ad Parihse buhs padewusehs. Tahs sinnaas, kas no turenes nahf, weenreis ir schahdas, ohtreiehs tahdas. Statta, ka Parihsnееteem effoht leelais bads, tē atal, la teen effoht us til un til ilga laita wehl pahrtikka un t. j. pr. Ka nu lai sinu, kas taisniba? Tapat stahsta arr — un upat Londones sinnaas daudsiha — ka Parihse drihs, drihs padohschotees Wahjeeschcheem, tē atkal la ne paschi waldineeki nedrihsstohf us Parihsnееteem wahrdun runnaht no padohschanabs, tee tad waldohf la trakti un

tublin griboht dumpotees. — Lai nu scha woi tã, tomehr warr gan dohmaht, ka pilssehtã, kas jau til ilgi aplehgeta, labbi newarr wis klastees. Ehdama tur waijaga peetruht un arri zittu waijadsibu, kas no ahrenes peewedams. Tadeht buhs gan tizzama ta sinna, kas fatta, ka Parihse taggad laudis stipri mirstohf. Des badda arri falla taggad stipri strahdajohf sawu nejschehligu ammatu. Frantschu karra-pulki ahruuff pilssehtãs stantãs daudf effoht no falla zeetuschu. Kahds generalis karra-padohmneeku sehdeschana fazzijis, ka winnam 3 reis pa natti waijadsijis saldatus us kahjahm saukt, lai tee nenofaltu, — Bits atkal teizis, ka dascheem eewainoteem azzis isfalluschas un tee, tad wefeli palittuschu, bijuschu alli. Awrona stantã ween kahdi 600 no falla tilfuschu draggati, no turreem daschi lasaretã nomirruschi; zittãs weetas waktis atrastãs nofalluschas. Kad nu heefi ween tã gaddijees, tad Parihses gubernators Troschi eedroschinajees, karra-wihrus, kas ween nohtigt ahruuffe naw waijadsigi, west sem pajumta Parihse eelshã. Semme bijuse wairal la pusspehdu falluse, tã, la ir stantãs newarrejuschi raft. Tapahz gan arr warrehs tizeht to sinu, ka Parihse wiffi teãteru nammi eetaifiti par lasaretehm. — Salla deht us semmehm daudf Frantschu karra-wihri behgoht no sawa pulka prohjam un Gambetta dselsuzetta waldischanahm usdewis, us to raudsiht, la behgki neteel westi. Turkãht arr wiffi tahdi behgki teef usajinari ar labbu, lai pa 24 stundahm pee sawa pulka nahf atwalfat, zittadi tohs no lobschobht karra-teesai notesahf.

Tahs sinnaas no karralaula, kas pa muhsu fwehtleem fakrahjuſchahs, naw wis nekahdas warrenahs, lai gan arween to israhda, ka Wahzeefchi ar jawu karradarbu us preefſchu eet. Parihſes bombardeereſchana jeb apſchaidiſchana irr peenehmufehs leelumä. Parihſe teel apſchaidita no trim puſſehm, tiſſai walkara puſſe lihds ſchim wehl meerä; bet ka atal kahdas ſtanſtes buhtu eenemtas, par to nedſird neto, lai gan daſchäs Frantſchi jau mittejuſchees pretti ſchaut. Sinno arr', ka karrotajeem par atweegloſchanu pehz ſtipra falla taggad atmettees mihtſis laiks. — Franzijas ſeemeka puſſe generalis Manteuffel, daudſreis laudamees Frantſchus uswarrejis tä, ka teem arween bijis jaſchappjäh atpaktak un ja tä us preefſchu eefchoht, tad drihs Frantſchus aiſdſihſchoht us paſchahm Franzijas ſeemekarohbeſchahm. — Deenwiddus rihteni ap Belſohri un Wogefes uppi gaidija leelu kauſchanohs, tapehz, ka tur no abahm puſſehm leeli karrapulki ſawefſti lohpä, tomehr wehl iſhti nekäs naw notizjis, lai gan daſchureis affinaini iſtahwufchees, ka zitti Frantſchi Schweizjäh eebegufchi. Wahzeefchi atal panehmufchi weenu ſtanſti, ko ſauz Rokroa un to panehmufchi bes aplehgereſchanaſ. Te eemantjuſchi 72 leelgabbalus, 1 farrogu un daudſ zittus karraeerohtſchus, lä arri 300 ſawangojuſchi. — Frantſchi arr rakſta, ka winni ſchur un tur Bruhſchus ſapehrufchi un daudſ no teem ſawangojuſchi. Winnä neddekä Frantſchu ſinnaſ daudſinaja, ka Bruhſchi ar ſturmi gahjuſchi Belſorei wirſü, bet tiſtufchi atſibiti atpaktak; tee eſſoht laudejuſchi 1400 wihrus un ar 50 wahgeem tiſtufchi weſti tee eewainotee, kaſ, kamehr gallä tiſtufchi, gan drihs wiſſi nofalluſchi, — un tä wehl zittur arr. Sinnams, to jau arr, newarr dohmaht, ka Wahzeefchi ikreis bes ſtahdes paleet un ka tee neto nepaſaude. Ja taſ teefa, ka Frantſchi ir no tahm kolonijahm, kaſ teem Koſchin-Kihnä, liſtufchi wiſſus Wahzeefchus iſdſiht, tad gan pahr winnu neſchehligu zeetſirbibu jabrihnojähſ. Tahs ſinnaſ, kaſ ſchinni ſwehtu ſtarpä pa telegräſu nahluſchäs, irr ſchabdas: No Berlinese, 27. Dezbr. (8. Janw.). Parihſes ſtanſtes teel weenadi apſchaiditaſ. Pa 3 deenahm, kamehr teel apſchaiditaſ, daſchäs ſtanſtes irr paliktuſchäs kluffu, taſ irr: taſ wairſ neſchaj mums pretti. — Taggadeja kauſchana ar Loahres armiju 6tä Janwar abbejeem darrija leelu ſtahdi. — Muhſeji uſtriktufchi Gihew ſtanſtei, kaſ pee paſchahm Belgijas rohbeſchahm. — Dſird, ka Turki ditti rihtojotees. — Laiks te Franziäh taggad pawiffam peelaidigs. — No Weſſaljes, 27. Dezbr. (8. Janw.). Parihſe teel arween apſchaidita. Diwu ſtanſtu ſajarmes ſahla degt. Taggad ſtaldri ſinnam, ka jau 6tä Janwar muhsu granates Luſemburg ſtanſte, Parihſe, ſtrehjuſchäs eefſchä. No Berlinese, 29. Dezbr. (10. Janw.). Walkar wiſſas Parihſes ſtanſtes ſalikka kluffu. Klamers ſtanſti panehma Wahzu karrawihri. Frantſchi atal raudſihjuſchi par Loahres uppi pahri itt, bet tiſtufchi aiſdſiht atpaktak. Dongſchülöng irr eenemta un tadeht warr zerreht, ka Belſohr drihs padohſees. Dongſchülöng ſturmejuſchi tai nakti no 7. un 8. Janwar un tur ſawangojuſchi 2 offizeerus un 700 eewainotus ſaldatus. Sturmetaju ſtahde 1 offizeers un 13 ſaldati, kaſ krittufchi un 65 eewainoti. — Frantſchi no ſawas puſſes arr rakſta, a winnu ſeemeka armija 2. Janw. (21. Dezbr.) gahjuſe Bruhſcheem pretti us Bapohm un kahwufehs brihniſchti n ar leelu ſirbibu; Bruhſchi redſedami, ka eſſoht ſpohſtäſ, a nakti to weetu atſtahjuſchi. 3. Janwar ſahluſchi wiſſarram to lihniju lautees un winneem iſdewees Bruhſchus ahſpeht wiſſäs weetas un tohs iſdſiht, lai gan ſirbigi n brangi eſſoht pretti turrejuſchees. Ap wullſieu 6 pehz uſſdeenas ſchee Bruhſchus nodſinnufchi no wiſſa ta kauſchanahs plattſcha, kaſ ar winnu lihkeem bijis lä apſehts. Daudſ Bruhſchu eewainotee paliktuſchi winnu rohlä tai eemä, tur ta kauſchanahs notikluſe un arri labba dakka

wangneetu. Zitti no kauſchanahs karſtuma tä bijuſchi pahraemti, ka bes kahdas ſinnaſ un kahrtas kahwufchees pa Bepohmes ahrvilſſeſtahm, tur Bruhſchi pa mahjahm bijuſchi ſalihduſchi. Winni negribbejuſchi to pilſſehtu aemt, tadeht, ka taſ tad buhtu janopohſia un tadeht te eenaidneekuſ atſtahjuſchi meerä. Abbejeem eſſoht bijuſe leela ſtahde.

Gan jau warr tizzeht, ka Bruhſchi arr weetahm kauſchanu waſpehle un ka winneem arr leela ſtahde un pohſis noteel, taſ jau weegli ſaprohtams. Bruhſcheem ſtahde pee laudihm un mantahm, bet Frantſcheem teel pohſtitſ pilſſehtas un ſemme. Frantſchi ſawu Parihſi jau tä deesgan pohſtijufchi, bet nu wehl ta leela falla laika pehdjo jaufumu, taſ irr, dahſus un gatwes, kaſ ap pilſſehtas eelabm, pohſtijufchi, tur wiſſus lohtus mallä nozirſdami. Wadda deht neween ſinnu gaku dahrgi pahrdohdoht, bet arri ſchurtas un pelles. — Lai Deews drihs peewedd karram gallu!

Eelſſemmes ſinnaſ.

No Rihgas. Widſemmes gubernijas waldſchana, aiſrahdidama us to wiſſaugſtati apſtiprinatu maniſſeti no 1. Dezember 1870, pehz Widſemmes gubernijas rekrufchu kommiſſionen noſpreeduma innamu darrijuſe: 1) ka täpat lä jau lihds ſchin, arri ſchinni rekrufchu-dohſchanaſ taſs aprinku rekrufchukommiſſijas Rihgä, Zehſis, Lehrpatä, Pehriwä un Arensburgä rekrufchus pretti nems; 2) ka prettinemiſchana eefahſees 1. Februar un pabeijſees 1. Merz 1871; 3) ka taſ iſdohſchanaſ preſſch rekrufcheem eegehrſchanaſ, prowijanta un lohnes nepraſſihs no tahm draudſehm, kaſ tohs rekrufchiſ dohd, bet nems no frohna kaſſes; 4) ka draudſchi paſchu warrä taſ paleet, ſaweem rekrufcheem kaldu algu jeb tä noſauktu zekka-naudu mallah; 5) ka iahkamä dohdſchanaſ til ween tahdus zilwekuſ brihw par rekrufcheem nodoht, kaſ lihds 1. Janwar 1871 21 muhſſcha gaddus nodſihwojuſchi; 6) ka ſkohlmeſteri pee elementar kauſchu-ſkohlahm til tad ween no rekrufchu buhſchanaſ atſwabbinati, kad tee to waijwſtigu eſſamun labbi iſturrejuſchi, jeb to waijwſtigu mahzibu tahdäs ſkohläs pilnigi eemahzijuſchees; 7) ka ta rekrufchu liſtumöſ § 19, 10. un 14. p. peminneta poſtilljonu un draudſes-ammattneeku atſwabbinatiſchana no rekrufcheem, irr nozelta un tahdi wairſ ieteel atſwabbinati; un 8) ka tee §§ 4, 5, 7 un 8 ai wiſſaugſtati apſtiprinatä maniſſetä no 1. Dezbr. 1870 un tur gallä laſſamas noſazzifchanaſ, lä arri taſ noſazzifchanaſ taſs §§ 4, 5, 7, 8, 9, 11, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32 un 48 tai maniſſetä no 25. Oktober 1868, naw wis preefſch Widſemmes gubernijas, tapehz ka taſ irr pa dakka preefſch tahdahm kauſchu kahrtahm, kahdas te nemas naw, pa dakka preefſch dohdſchanaſ no ſmilijahm un pa dakka arr ſihmejahs us tahdeem rekrufchu liſtumeem, kaſ preefſch Widſemmes naw dohti.

No Widſemmes. Teem laudihm, kaſ n Peebalgas un ta aprinka grihb pa dſelſu-zekku us Rihgu braukt, gan patiks ta ſinna, ka Weſtenes un Dohſenes muſſchäs eetaiſjuſchahs tahdas ſirgu paſtes, kaſ ſchadus reiſneekuſ iſſä laika apnemmahs waddiht lihds Kohl-

neffe dselsu-zekka statšionam un no sčha attal at-pakka. Par sirgu us wersti jamakša 5 kap., un par wahgem woi kammanahm, labdas tabs pehz leeluma, wehl ihpafchi labda sinnama makša jalihdžina.

No Kursjemes. Leepajas Wahz awises nefs pahr Kursjemes skohlu buhschanu sčahdu sinu: 1870tā gaddā Kursjeme bijuščas pawiffam 336 skohlas ar 19043 seemas un waffaras skohlneekem. Sčhinis 36 skohlas strahda 335 skohlmeisteri, no kursjeme 150 Irlawas seminarā ismahžiti. Kad nu pehz Kursjemes semneeku likkumeem us ik 1000 dwehšdehm weena skohla wajadstiga, un Kursjemes eedšihnotaju skaits effoht 454,000 dwehšeles, tad Kursjeme wehl trubšt 118 kauschu skohlas. — Berran, ka sčhinnis laiktōs tas wehl trubštams skaits drihš ik peepildihts.

— Rihgas = Selgawas dselsu-zekka direkžione, kā Moskawas awises daudžina, effoht zekku un buhw-ministeriju luhguse, lai atwehl dselsu-zekku taifih no Selgawas us Sčhaukeem.

No Behterburgas. Pahr to jaun'etaifamu refrušču namsčanu larra-ministeris augstam Keiseram wiffupoenmigi sawu padohmu effoht preekščā lizzis. Pehz soa padohma saldateem buhtu ja-been 15 gaddi, 7 gadd ihstā deenestā, un ka ikgaddā wajadsetu nemt 25 proentes jeb 4tu dalku no teem jaunneekem, kas 21 gadus wezzi. Ispirksčhanahs nožektama. Bilweki ne mahžitu kauschu kahrtahm warretu 17 gadus wezi paschi no sawa prahta eestahtees, ar pa-ihšinatu deenestu laiku un sčhee, kad ekkami noturre-juščhi, abbu weenu grabdu offizeera gobda.

— Lehriņā gaddā jau tillam stabstijuschi pahr Kommissjoni, kas apnehmusehs ismekleht padohmu, kā tai wšta dšersčhanai atturretees, jeb kā to kaudihm dabi maj warretu atraddinah. Taggad sčhi Kommissjone Behterburgas gubernijas preekšneekem dewuse ahdu padohmu, ka tahdi sčenkī, kurru fainneeki sčirus dšehreenus pahrdohdami prett likkumeem apfahrteeem kaudihm palikkuschi par peedaufiščanu, buhtu mera-sohgim pawiffam ja-aisslehdš, tublin, kad ismekleht to usdohu noseegumu pee teem atrohđ, — un a sčenkus eetaifih til tabs weetas meera-sohgis varretu atwehleht un prohti, til tahdeem zilwefeem ween, kas warr pahr sewi labbu leezibu peenest no trim turrigeem un zeenijameem mahju fainneekem.

No Phterburgas. Tur us semnehm arr jau dasčas leetas taifahs pahrwahrtitees. Brihwlaisteem semneekem tilka pee brihwlaiščanas winnu semme no muifčas semmes atščirta, no gruntskungeem atpirkta un ta nu peederreja wiffai draudsei kōhpā, un tee sčho peederunuu sawā starpā pehz dwehsetu skaita isdallija. Beetahm — nesinnam wis, woi wiffur — arri tā darrija, ka tohs gabbalus pehz gadda woi wairaf gaddeem pahrmajinija, jo wiffaem weenada buht. Tadeht,

famā gaddā ja-atdohđ zittam, itas to wairs freeti nesuhdoja wis, bet suhdus saglabbaja preekšč ta nah-lama semmes gabbala, ko attal isfuhtu dabduja. Kā nu semme kōhpā peederreja, tā arri wiffas nodohščanas bij kōhpā jamakša, jo wiffa draudse pahr tahm galwoja. Sinnams, ka kuhtru zilweku arri winnu starpā irr deesgan, kas neko newihšeho nopelniht un tapehz arr neko newarr makšah. Zaur to gaddijees, ka dasčhem turrigeem un strahdigeem semneekem wajadsejis sawu labbumu pahrdohđ, lai warretu preekšč wiffaem nodohščanas aismakšah. Tadeht jau pehrnā gaddā Odowas kreises preekšneeki zittahm kreises waldiščanam preekščā likkuschi tahdu padohmu, ka wajadsetu to kōhpu-buhschanu nožekt un eedallih tahdā wihše, ka katram fainneekam lai buhtu brihw sawu dalku semmes atrassihht preekšč sewis ihpafchi; sčahdam semmes gabbalam wajadsetu buht: suhdojami tihrumi un plawas; gannibas warroht pehz paschu norunnas kōhpā palikt. Tad lai tahds fainneeks pehz likkumeem sawas ehkas buhwejoht un t. pr. Tad arri wajagoht atnest to galwosčanu, kas wiffai draudsei weenam par ohtru pee nodohščanu nastahm, lai sčintee un kuhtree tittu speesti paschi pahr sewi gabdah un lai tee darbigee un turrigee zaur to netittu kaweti, sawu dšihwi us preekšču west un labklahščana pē-augt. — Behterburgas kreises preekšneeki arr atšinnuschi, ka ta kōhpu-buhsčana effoht skahdiga ween, ko gribbetu atnest, bet to galwosčanu weenam par ohtru turra par tohti wajadstigu. — Schlißelburgas kreises preekšneeki arr tā kōhpu-buhsčana prettineeki un fakka, ka zaur to, ka strahdigam semneekam wajagoht preekšč ta kuhtra makšah, suhdohđ wiffa uszihtiba pee darba un winnam maitajoht to 19tā Februar 1861 dahwinatu brihwibu. Winni wehl to fakka, ka to semneeku, kas no kōhpu-buhsčanas isstahžahs, arri wajagoht atšwabbinah no kōhpu-galwosčanas. — Norunnahs, ka pahr to buhschoht waldiščanu luhgt, lai wehle tur, kur kaudis to par wajadstigu atšihst, kōhpu-buhsčanu atnest. — Tē redžams, ka arri zittās gubernijas sčahl atšihst, ka tahda semneeku buhsčana kā muhšu Baltijas gubernijas atrohđahs, effoht labbaka un zaur to tee kautini muhšu widdū, kas pehz dwehsetu semmes tihkōja, paliks rahmaki.

Ahrsemmes sinas.

No Wahzsemmes. Is Berlines raksta labda awise tā: „Ar pirmo stundu sčhinnī 1871 gaddā irr ta daudžinata Wahzu walste pilnigi par Wahz-walsti palikkuse. Tajs noderresčanas, zaur ko Badene, Hessu walsts un Wirtembergas lehnina walsts tai lihdisšinnigai seemeta Wahzu beedribai peebeedrojuščahs, kā arri tee Wahzu beedribas likkumi irr jau 31mā Dezbr. p. g. pasluddinati un tadeht no 1ma Janwar 1871 spehā. — Sčhi wiffai Wahzsemmei un winnas wakkahm par aisschawesčanu, kā arri sčhanu dibbinata beedriba

fauzahs „Wahzu walsts.“ Beedribai par preefsch-neefu irr Pruhfchu fehninsch, kam taggad tas gohda-wahrds „Wahzu keisers.“ Keisers un walste irr no 1ma Janwar 1871 pilnâ spehla un fawâs waijadsigâs teefâs, zaur liffumeem un leelâhs Wahzu tautas gribbeschanu dibbinata un t. pr. Schi jauna walste fawu dsihwi tahdâ wihse irr jau eesahlfuse, lai gan pee wiffas sabeedroschanahs weena walste, Baireeschu walsts, us kahdu brihdi irr paliffuse atpaffat zaur to, ka winnas runnas-wihri wehl ihsti naw peekrittuschi. Bet tâpat waldischana, kâ arr pawalstneeki leet zerreht, ka drihs ir winni pilnigi peebeedrosees. An tad, kad wiffi lohzeeki, jeb wiffas Wahzjemmes daffas buhs faweenojuschahs, un kad tas leelais karschs buhs pabeigts, tad Wahzjemme fwehtihhs fawus faweenoschanahs-fwehtlus.

— Stahsta, ka keisers Napoleons gribbejis kahdu usrunnu woi pamahzischanu laist us faweem agrafajeem pawalstneefeeem Franzija un tadeht no Pruhfchu fehnina luhdsis patauschanu. Bet fehninsch ne-effoht wis to wehlejis; jo kahda warra gan Napoleonam wehl warroht buht pahr Franziju un ko gan winna raffti zittu isdarritu, nekâ Frantschus aiskaitinatü ween? Arri tadeht fehninsch newarreja to wehleht, kad jau agraf bija ismelsts, ka Pruhfchi ar Napoleona palihgu pee meera tilfchoht un fehce atkal winnam palihdsesechoht dabbuht atpaffat fawu fubdufchu warru.

Wehl no Wahzjemmes. Pruhfchi un Gstreikeefechi preezajahs, ka tas eenahs, kas winneem bijis fawâ starpâ, taggad eijoht us gallu, jo abbu walstu kanzleri, Bismark un Beust, taggad draudstigi un mihligi farakstotees pahr fawahm walsts buhschanahm un wiss tas sihmejotees us labbu un saderrigu kaiminu buhschanu. — Frankfurteefchi (pee Main uppes) rafftijuschichi fehninam us jaunu gaddu un us keisera gohdu laimes-wehleschanu un turklaht luhgdami peeminnejuschi, ka jau wezzâs laikâs winnu pilksehta effoht bijuse Wahzjemmes keiseru krohneschanas pilksehta, lai tadeht taggad tas jaunais Wahzjemmes keisers arri winnai to laimi un gohdu nowehloht.

No Italijas. Pahwests nu jau pee wisseem Ciropas walbineefeeem isluhdses palihgu prett Italijas fehnina usmahlschanahs, bet atbildes dabjujis tahdas, kas winnam naw wis patihkamas un pa prahtam. Wiffas waldischanas to afsinnuschas, ka pahwesta laiziga waldischana newarroht pastahweht. Lai tâpat kâ kahdai fatruffejuschai wezzai ehkai waijadsejis sakrist, til lihds ka Franzija fawu pabalstu atnehmuse noht. Bet Italijai schinni leetâ pretti stahweht, us to nekahdai zittai waldischanai ne-effoht daffa. „Darrat, ko newarrat atstah nedarritu un peeluhfojeet, ka juhs pahr to warreet atbildeht,“ tahda bijuse ta sihwaka atbilde, ko Italijas waldischana dabjujuse no zittahm waldischanahm, kad tahm bij preefschâ liffuse, ka winna

newarroht gaidiht til ilgi, lamehr nemeerigeet italeefchi pahwesta robbeschâs sabfchoht dumpotees in affinis isleet un ka tadeht Italijas drohschiba deht winnai waijagoht pahwesta semmes panemt. Zittas walb. falka, ka Italijas waldischanai peenahlotes pahr Italijas meeru gahdâht un tas nemas ne-effoht waijadstigs, ka pahwestam buhtu arri laizigawaldischana. Winesch arri bes tahs warroht buhtbrihwus un swabbads no pasaules spaidischannahm in dsihwoht kâ walbineeks fawâ kahrtâ. Leelakahs ruhpes schinni leetâ Ciropas waldischanahm til effoht tahs, ka pahwests no Rohmas ne-aiseijoht proham, un ka nepagehroht kahdâ zittâ semme preefschewis weetü, ko taf newarretu winnam leegt, bet ka fehceem weenam woi ohtram taf buhtoht par nastu. Tadeht tahs usstahw Italijas waldischanai, lai ta kâ ween eespehdama pahr to gahda, ka tas nenotiku. Lai pahwestam notaisitu kahdu daffu preefschewina pascha un winna garrigeem ministereem, padohneefeeem un t. pr. un lai gahda, ka winesch palittu swabbads no wiffas laizigas pawalstneezibas. — Turpitti Italeefechu ministeri un runnas-wihri pawiffan negribb dsirdeht, ka pahwestu buhs atstah swabbadik, jo tas nebuhschoht labbi. Ko tad nu pahwestam darriht? Laikam jau beidschoht taf buhs japadohdahs kad aiskahwetaju naw.

No Italijas. Tas zeksch jeb zeksa-ganis (tunnels) zaur Mont-Benis kalnu Italija wenreis irr pabeigts un irr gandrihs 2 juhdses garfo. Jau 1856. gaddâ eesahlfuschichi us to darbu fataitees un nebijuse wis weegla leeta, ismekleht un apehfinahht, ka no abbahm puffedm rohfoht, taifni retti faateek un ka ne-aiseet schkihbi weeni ohtram garram, jeb weeni ohtreem pa wirfu woi pa appasschu. Tâ tad 1862. gaddâ warreja a to raffschanu eesahht un tas wiss taggad laimigi sdewees. Laikam til ween wehl atleek pahri, paschu delu-zektu tur taifihht un us preefschu wairs nebuhs jousnemm tas bailigs zeksch pahr paschu to kalnu pori.

No Londres. Englandeefchi leely trohlni fazehluschi prett Pruhfcheem tadeht, ka fehce wannem 5 andeles fuggus, kas ohgles weddufchi, in Schnes uppes pee Parihses, nogremdejuschi uhdens dibbinâ. Tas effoht leels warras-darbs prett Englandes karrogu un to newarroht kâ garram palaisht. Lee fuggi gan gribbejuschi isbehgt, — kad tâ naw kahwuschichi aiskbraufft, bet Pruhfchi tad teem fehahwuschichi wirfâ un teem waijadsejis us weetas palitt. Bîweht gan effoht iszelti us semmi, bet til ahtri, ka tasham newehlejuschi ne fawu naudü un drehbes lihds panemt. Pruhfchi tuhlin tohs fuggus isurbuschichi zarri un nogremdejuschi dibbenâ un zaur to to fuggu-zekü us uppes aiskdambejuschi. Pruhfchi pehz fawas petilfchanas fuggus effoht tafseerejuschi un kapteineem malfajuschichi, un fuggineeki tad gahjuschi pee fawu kousjuta, kas gahdajis, ka tee warrejuschi tift us mahjahm. — Wehlfakas simmas atfal falka, ka tas notiffums

gan effoht noschehlojams, bet to newarrejufchi wis zittadi darriht. Frantscheem effoht daudj leelgabbalu laiwas us Sehnes uppi un ar tahm schee arween braufajoht Pruhfchu darbus apfaktidami un nihzinadami. Pruhfchi tadeht tai weeta effoht winneem to zellu fa warredami jau aistahjuschi, lai neteef zitti flahht winneem to peewest. Winneem par laimi nahfufchi tee peezi Englandes ohgtu fuggi, kam nekahda prezze naw bijuse eefschâ, fa tit ballasts ween. Schee fuggi Pruhfcheem bijufchi pahrlaefu geldigi, to aistahfchanu jo stipru padarriht un tadeht tohs nogremdejuschi dibbenâ. Ruggu fainneeki tē neko nepasaudeschoht, jo Pruhfchi parrada-rakstus teem bewufchi un wiini aismakfahchoht tã, fa nekahda flahde nebhufchoht ir par tahm aisklawetahm deenahm. — Grafhs Bismarks, kad to dabhujis sinnaht, fa generalis Goeben tã padarrijis, to gan noschehlojis, bet apfahlijis labbu atlidfinafchanu.

No Madrides, 21mã Dezember (2trã Janw.) raksta, fa tehniufsch tai deenã pehz pufzdeenas tur eereisjojis un tuhlin gahjis basnijã, Deewam par laimigu atwaddifchanu pateikt un Prima peeminu gohdahht. Tad tehniufsch gahjis Korteffu fapulzê, fur fawu waldineeka swehrestibu swehrejis un no Korteffu presidenta tizzis par tehniufsch isfluddinahhts. Pehz tam tehniufsch apmeklejis Prima atraifni un tad dewees us pilli, fur walfis gohda-nesseti pee wiina fapulzejuschees. Wissur laudis tehniufsch apfweizinajuschi gawiledami. Lidffschinnigs waldineeks fawu warru atbewa Korteseem atpaffat un kad tehniufsch fawu swehrestibu bij swehrejis, tad tas lidffschinnigs waldineeks tiffa nofazzihhts par atlaiftu.

No Konstantinopeles raksta, fa Rumanijas firfts sultanam peefuhhtijis rakstu, ar to tas apleezinoht, fa winsch arween paleefoht Turzijai padewigs. Ja nu fehi sinna riktiga, tad jau buhs melli tahs agrakas sinnas, kas stahstija, fa Rumanijas firfts no Turzijas atfazzijeess.

Jaunafahs sinnas.

No Berlines, 30. Dezbr. (11. Janw.). Schodeen Londonê fanahfufe ta konsenzenze, kam ja-ischfurr tas stribdis, mellahs juhraß deht. Tee Wahzsemmes walstu weetneeki isteifufchi, fa effoht wehlejams, to Parihfes traktati pahrtaisiht, un fa tadeht kommissijone ezejekama, kas lai to pahrrauga. — No Franzijas laifam neweens us to konsenzenzi neees, jo Schil Fawr, kas us to bijis isredsehts, effoht atteizjeess.

— Parihfes stanfes arween teel apfchouditas. — Trofchi fataisfotees no eefschenes aplehgeretajeem usftrif. — Frantschi daudfina, fa Parihfê wehl effoht prowijante, ar to istikt libdi Merz mehnescham. — Burbata (tã nofazama Frantschu generata) armija effoht ar Garibalda armiju jaweenojufchs un tee eijohht us Wogefes pufsi.

No Minchenes, 27. Dezbr. (8. Janw.). Minchenes erz-bifkaps islaidis fawu ganna-rakstu, ar to tas wiffus tizzigohs fawã bifkapa aprinkf usajzina, lai tee pahwesta nemaldibas bauflim padohdahs.

No Baden-Badenes, 26. Dezbr. (7. Janw.). Wezzais Neapeles tehniufsch Franzis schodeen pehz pufzdeenas tē eereisjojis us ilgatu palifchanu.

No Madrides, 26. Dezbr. (7. Janw.). Granades gubernija republikaneefchi fahfufchi fahjãß zeltees, bet ne-effoht to daudj.

Weena Latweefcha fudrab-fahfas.

So brihwaka Latweefchu tauta paleef, jo wairaf ta fahht zittahm mahzitahm tautahm paffat steigtees wiffada buhfchanã. Dfimschanas-deenu un fudrabafahsu swehtifchanu, kas agraki Latweefcheem swefcha leeta bija, taggad beefchi ween dsird. Par weena Latweefcha fudrabafahfahm eedrohfchinajohs sche fahbus wahrdus peeminneht.

16tã Nowember sch. g. swehtija weens no wiffwezzakeem pirmeem Widfemmes gruntineefchem fudrabafahfas (M. M. . . f. Ruhjenes dr.) Ufshufgtee raddi, draugi un nahburgi tiffa us to laipnigako wihfi usnenti un ar ehdeeneem un dfehreneem, fahdi leelungu fahjãß newarr labbaki buht, pazeenati. — Mahzitajs v. Bergmann turreja fahsu pahram garru un pee firds-eedamtu runnu. Pehz tam fahla septini Wahzsemmes musifanti spehleht un jaunee leelakã iftabã dantfchõs greestees. Wezzee atfal zittã iftabã pee bairifcha, wihna un bunfcha glahfchem par fehahdahm un tahdahm leetahm farunnajahs. Tē gruntineeks stahstija arr drufstu par fawu dsihwes-gahjumu. Preefch 25 gaddeem winsch ne-effoht no tam ne fapnojis, fa winnam reis tahda mahja par ihpafchumu buhfchoht peederreht, no kurras wiinu neweens newarroht isdsiht, bet kurrã winsch pats par fewi lungs effoht. Winsch effoht ar mafumu eefahziss dsihwoht. Zaur neapniffufchu publiau un tau-pifchanu Deems winnam palihdsejis til tahht tiff, fa warrejis feho gruntes-weetu us reifi aismakfahht, kurrã zerrejohht, ja ta Deewa gribbefchana effoht, fawas wezzuma deenas pawaddiht.

Kad nu gruntineeks pats ihsts Latweefs irr, un ar wiffu firdi pee fawas tautas peekerrahs, tad arr starp weefchem wairaf tautas-draugus ween atradda. Tadeht arr par taggadejahm tautas buhfchanahm ween wairaf tiffa runnahhts; ihpafchi par to jauno semmkohpibas beedribu, to Ruhjenes Latweefchi dohma zelt, — zerreju, fa par to kahds Ruhjeneets pats awifes flaidrakf sinnu dohs. — Starp weefchem atraddahs arr diwi Latweefchu draugi no Wahzu fahrtas; pirmais Ruhjenes Keelas-muischas dsimtskungs, VI. Rihgas draudfes-teefas-kungs baron von Krüdenner, wezza Krüdennera leelungu dehts, kurru wiina laipnibas un draudfibas deht Ruhjenes Latweefchi mihto un jeeni, un ohtris kohpmannis Daubert kungs no Ruhjenes meestina (Pruhfiyas pawalstneeks), kas daschãß Latweefchu darrifchanãß libdi beedrojahs un Latweefchus us weenprahhibu fhubbina.

Tur farunnajotees tiffa arr daschi wihri peeminneti, kas zaur faweem darbeem Latweefchu pateizibu pelnijufchi, un teem weffelibas usdsertas. Weefchem glahfes rohka turroht Daubert kungs runnaja: „Wihht draugi! Sche muhsu widdã redsam weefi, kas no

leelungu kabrtas, baron leelungu von Krüdener. Wiafch irr pirmais un weenigajs stary taggadejeem Rubjenes draubfes leelungeem, kas ar Latweefcheem beedrojahs un tā kā ar draugeem farunnajahs. To wiafch arr fchodeen parahda zaur to, ka irr Latweefcha uslubgſchanu peenehmis un us wianna weefbahm nahzis, kaut gan wiffu deenu ar grubteem teeſas darbeem nopuhlejees. Tadeht lai Deens palihds winnam arr us preeſſchu pee Latweefchu labklahſchanas ſtrahdah, ka lai wiafch arr nopelna no Latweefcheem to wahrdu „Latweefchu draugs un tehws,“ kā baron Schulz, Merfels, Föllersjahms, wezzais Krüdenera leelkungs un daschi zitti. Lai dſihwo baron von Krüdener! hurrah!“ Us to wiffi glahſes faſtita un „hurrah“ kleegdami us leelkunga weffelibu isdſehra. Pehz tam ſehdinaja leelkunga us krehſla, zehla trihs reis us augſchu un kleedſa: „Lai ta draubſiba un beedriba ſtary baron-leelkunga un Latweefcheem paſtahw un ſtiprojahs! hurrah!“ Leelkungs runnaja: „Lat tas wahrds „baron-leelkungs“ paleef; ſauzat manni par Krüdener, tad buhs deesgan. Es apfoblohs juhsu un wiffu Latweefchu draugs buht un ar wiffu eeppeſchanu palihdſeht jums ſtrahdah, pee tahm leetahm, zaur kurrahm jums labklahſchana warr nahht.“ Leelkungs palikka lihds pullſt. 2 pehz puſſnahts. Wiafch farunnajahs ar iffatru laipnigi. Katris raudſija wiannam par tahdu laipnibu zeeniſchanu parahdihs.

Weens no weefcheem runnaja: „Teef runnahts, ka Latweefchi effohht lepni un augſprahctigi zaur brihwibu palikluſchi; negribbohht wairs zeenibu rahdiht teem, kam ta peenahctotees. Utrohdahs katrā tautā tahdi, kas to ſakkamu wahrdu aizmirdſuſchi: „gohdu, kam gohds.“ Wai tad tahdu deht warr wiffu tautu wainohht? Es dohmaju, ka, jo wairaf weena tauta irr mahzita, jo wairaf ta to peeminnetu ſakkamu wahrdu zeeni. Sinnams, wiandſ wehrdſibas-laitōs, kur netaiſniba par taiſnibu bija un ſpeekis ar pahtagu par teeſas-kungeem, zeenija Latweefchi arr tohs, kas wiannu lahſtus bij pelnijufchi. Tahdu zeenibu newarr wis par zeenibu ſaukt, bet par bihjaſchanohs. *) Taggad, kur taiſnibai par netaiſnibu preeſſchrohla un brihwibas-liffumi pahtagai un ſpeekam ammatu atnehmuſchi, newarr neweens wairs Latweefchus ſpeeft teem gohdu un zeenibu doht, kas teem par ſchkehrſcheem us labklahſchanas-zekku ſtahjahs, gribbedami tohs wezzā tibllā, no kurrū nupat lo islibduſchi, atpallaf grubſt. Taggad Latweefchi rahda tiffat teem zeenibu, kas to, kā Krüdenera leelkungs, pelnijufchi.“

*) Naſtitajam lahds goddigſ un ſizzams widrs reis ſtahtija, ka preeſſch lahdeem 30 gadeem, gabju chi laboi 15 zilweil, kuru ſtaryp daschi wilas un arr weens pahral par 60 gadeem wezs wibrs bijis, no zella taiſſchanas us mahju. Zittas muſjahs leelkungs, lo tee naw paſſnuſchi, jahjis wiinneem pretis, lizzis teem lihds us muſſchu eet un tar tohs ſtipri idmiſohht, topehz, ka ne-effohht preeſſch wianna zepuri nonehmufchi. Ta brahlis, kas man lo ſtahtija, bijis arr tanni pullā.

Weefi palikka wiffu nakti lohpa preezigi un jautri daschadas leetas pahſpreeſdami. Rihta-krehſla ſahla zits pehz ſchkirtees, mahjas-tehwam un mahtei paitſdami un teem laimi wehledami.

Man wehl japeeminn, kā dabbuju dweeli redſeht, kas jau 90 gaddus wezs, lo gruntineeze glabbajoht no ſawas mahtes-mahtes par dahrgu peeminnu. Scho dweeli apflattoht bija jaleezina, ka arr tolait' Latweefchōs nam labbas audejas truhluſchas. Bil labbt buhtu, ka katram buhtu no ſaweem wezzafu-wezzakeem ſahda peeminna paglabbata. Tad dabbutu daudſ leetas redſeht, zaur kurrahm muſſu laitu behrni warr retu ar agrafaju dſihwi eepaſihtees. M. L.pp.

K r i m m e.

Warrbuht ne-ilgā laikā no Krimmes attal daudſ taps runnahts; tapehz tē gribbu tahdus wahrdus par to paſchu peeminneht.

Krimme irr jauka un augliga puſſſalla Melnaja jubrā. Ta irr dalka no Kreewijas. Itt ihpaſchi kalnu-eelajas irr jaukas, kas deenwiſchu puſſe puſſriakti izpleſchahs. Schihm eelejahm pahrlieku mihs ligſ klimats (gais) irr. Seema tē knappi mannama, tā ka gandrihs lihds ſeemas-ſwehtkeem puffes abrā ſeed un ſahlains dekkis ſemmi ſedi; ohſols daschureis zauru gaddu patur' ſawu ſakto lappu-juntu. Tē wiffur brihwajā gaisā arween ſakkodamais lohſber-eljes un wihses-kohts aug; ſemmenau-ohgu-kohts apſeſt ſtahwatohs klints-kraſtus un appuſchko tohs ſeem' zaur ſawahm friſchahm lappahm un ſawa reſna rumpja ſarlanu miſu. Schinnis eelejās reeſtu un augtu-kohti peederr pee meſcha-kohtkeem, un meſchs ir zits nefas kā leels, ſawā walkā palaiſts dahrs. Repohretais jeb pohrtetais wihsa-kohts rauſchahs augſchup gar teem augſtafajeem kohtkeem un ſawijahs ar teem ſeedoſcheem wihtu-augeem tā ſaktoht par ſchohgeem un krahneem. Saſtigahs wihsa-ohgas un tas ſchinnis eelejās taiſihis wihs wiffā Kreewijas walkti tohp kohti zeeniti. No dabbas taiſitas lehtofchas attas un ſchnahdamas uhdens-krahzes wiſſzaur to widdu izpuſchko; tad wehl kalni rohdahs, kas daschā weetā lihds pat mahkoneem pazekahs, un jubrā, kas preeſſch reiſneeka azzihm izpleſchahs.

Kalnu-eelajas tohp no Tartareem apdſihwotas. Tee irr lahſirdigi un ſawā dſihwes-wihsē kohti praſti. — Wiannu mahjas irr buhdinas, ar ſemmi apſegtas. Daschureis tahs klinti irr eezirſtas, bet daudſreis arri dahrsa krumōs paſlehtas. Wiffur redſ gannamus-pulſus no kaſahm un aitahm, un tas dabbas-ſluſſums reiſneekam kohti patihk; bet zaur ſcho jauko dabbas-ſluſſumu arri daschureis ſtreij ſchnahdamas un krahldamas tas dſeſes-ſirgs, kas muſſu deenas wiffu paſauli kruſtam ſchkehrſam zaurnehri — lokomotive, jo dſeſu-zekſchs eet zaur wiffu Krimmi lihds Teodoſijas pilſſehtai. Schinnī jaukā Deewa dabbā irr muſſu augſtai Keiſereenei brihnum ſkaiſta pilſ Liwadia, kurrā ta daschu waffar' un rudden' miht.

Bet schmits meerigās un fluffās celejās, preefch
ne daudf gaddeem bij redsams leels un breefmigs tautu-
karsch, un tuhlfstoschi Franzuschu, Anglu, Turku, Sar-
bineeschu un Kreewu duff', beeschi kohpā guldinati,
meerigi lihds leelajam augscham-zelschanas rihtam.
—Id.

Kahda Pruhfchu saldata behdigs listens.

Us Sanct-Privates karrc-breesmu weetas,
Guff galwā eewainohs weens Pruhfchu karrotajs,
Jau walfars naht, wehl affinis tohp leetas,
Wehl mirst daschs tebwu-semmes fargatajs. —
Tam frehli suhd, wansch nogihst un pamohstahs
Kad nahts jau breefmu weetu feggusi;
Tad pezejfahs un prohjam willtees dohdahs,
Kaut bruhja fahp un freds nogurruff.

Us zekka daudsreis sehstahs atpubstees,
Lihds lamehr aissneeds Sanct-Mario-Schenu,
Schē nanimā nahzis dehma apgultees,
Bet duffas weetu ne-atrohn neweenu.
Schē zits pee zitta jau irr guldinahs,
Kas deenā karrā-ugg'ni strahdajusch;
Tē eewainohs, tē gruhti sadraggahs,
Tē fahpēs nopuhfchahs, tur atkal aismiggusch!

Wai nedabbuschu duffas weetinu?
Reds, schē irr schuhnis, — buhs lads pojumtis; —
Tur mettahs wansch us falmu tuhliu,
Tad aismeez drihs un guff kā nomirris.
Kad issfalkums tam meegu panehmis,
Tad reds, ka Frantschi winnam blakfu fnausch,
Schē eenaidneeks guff bahs un nomirris,
Tur atkal zits, tam nahwe dshwib' lausch,

Wansch fatrubstahs un augschā zeltees fahf,
Bet at, jau wiffi spehli suddusch! —
Reds draugs, nedf ahrste palihgā tam naht,
Un bruhja fahp, — bads mohja breefmigi!
Buhš man tif jaunam schē jau bohjā eet?
Wansch dohmahf fahf no mihtas mahminas,
Ar turru preezig' fatiltees wehl schleet;
Tad dohmās aissstreen wehl pee mihtakahs.

Wansch fawas mohlas aismirist fapnodams,
Un atgahdajahs jaulas behrna deenas;
Bet fahnds Franzis nahwē elfodams
To istrauja no saldās fapnu-ehnas.
Jau fahpēs atkal mohja breefmigi
Un galwa reibst un prahti ismift fahf.
Wansch waimanna un brehz ahrprahtigi,
Bet welt', to isglaht it neweens nenahf.

Wansch garrā reds wehl fawu mihtato, —
Tad itt kā preezigs usstatt' mirruschus.
Bet bads un fahpēs atkal mohja to . . .
Wansch gaušchi raud un gaida palihguš. —

Jau walfars flahf, un ohtra deena beidsahs,
Bes ka wansch buhtu kaut to baudijis.
Nu arri schury lahds schehligs zilwels steidsahs,
Kas daschu issfalfuschu meelojis.
Schis staiga karru-weetas melledams
Lohs eewainotus, tam truhst palihga,
Lohs preezina, teem bruhjas safeedams
Un nogurruschus mihti stiprina.

Wansch Sanct-Mario-Schenu eegahja
Un gribbeja us duffas-weetu dohtees;
Wifspirmat wansch to schuhni eerauga,
Tam prahtā schaujahs eeffchā pasflattitees.
Pee durwim raugahs lehni peegahjis,
Wai schē bes palihga lahds neatrohdahs?
Bet schis, kas daschas breefmas redsejis,
Tē trihz no ta, kas tam preefch azzim stahdahs!

Tur Franzusis guff aufstis un nobahlis,
Ko nahwe schlihruff no behdu leijas,
Pahr winnu Pruhfchis zekks nofrittis
Tam waigā flattidamees traffi smeijahs!
Schis nesinn wairs zil turu pascham nahw',
Wansch wairs pehz glahbch'nas nezest fawas rohlas,
Wansch neatjehds, kas winnam aplahrt stahw,
Wansch nefajuht wairs gruhtas badda-mohlas!

Wansch schnahfdams eenaidneeku usluhto
Un nesinna, wai dshws wai nomirris.
— Pehz fahpju-pilnas nahts un deenas to
No wiffahm mohlahm trakkums*) pestijs.

Labb' tawai mahtei, ka to nesinna,
So kas tahs affaras tai remdetu!
Labb' tawai bruhpei, ka to nestatta,
To redsoht winna raudahf nebeigtu!

Kad nahwe tew' nu gruhdihš kappinā,
Tu karrā-wihrs taf aismirist nebuhf;
Tu winnai buhf faldā peeminā
Tif jauts un stalts, ka karrā atsgahji!

P. 87.

*) Tas notikka 7tā August deenā pehz tahs kauschahs pee
Sanct-Privates.

Labbibas un zittu prezzu tirguš,

Rihgā, 30. Dezember 1870.

M a f f a j a p a r :

1/2	tschtw.	1	puhru	kweefchu	4 r. 15 l.
1/3	"	1	"	rubfu	2 " 70 "
1/3	"	1	"	meeschu	2 " 25 "
1/3	"	1	"	ausu	1 " 40 "
1/3	"	1	"	rupju rubfu miltu	2 " 20 "
1/3	"	1	"	bihbeletu rubfu miltu	3 " 50 "
1/3	"	1	"	kweefchu miltu	4 " 50 "
1/3	"	1	"	meeschu putraimu	3 " — "
1/3	"	1	"	griffu putraimu	— " — "
1/3	"	1	"	ausu putraimu	— " — "
1/3	"	1	"	firnu	— " — "
1/3	"	1	"	kartuppelu	— " 80 "
1	puddu			feena	— " 30 "
1/2	"	1	puhru	dseltes	1 " — "
1/2	"	"	"	appinu	— " — "
1/2	"	"	"	fweesta	4 " 90 "
1/2	"	"	"	tabala	1 " 30 "
1/2	"	"	"	krohna linnu	2 " 60 "
1/2	"	"	"	bralla	1 " 30 "
10	puddu	1	birkaw.	krohna linnu	40 — 45 " — "
10	"	1	"	bralla	35 — 39 " — "
1	"	"	"	seflu	9 " 50 "
1	"	"	"	fisku lasdu muzzā	14 " 75 "
1	"	"	"	eglu muzzā	14 " — "
10	puddu	(1 muzzu)	partanahs	fahle	6 " 20 "
10	"	"	"	rupja baltahs fahle	— " — "
10	"	"	"	smaltas baltas fahle	6 " — "

Raudas tirguš. Walfis banka bišetes — rub., Wif. usfal-
lamas kiblu-grahmatas 100 rubl., newsfalkamas 93 rub., 5 procentu
usdewu bišetes no pirmas leeneschanas 146½—145½ rub., no ohtas
leeneschanas 143—142 rub., Rihgas-Dinaburgas dselšu-zekka alhijas
142—141 rub., Rihgas-Zelgawas dselšu-zekka alhijas 109½—108½
rub. un Dinaburgas-Witebstas dselšu-zekka alhijas — rub.

Ro Zensures atwehlehtis.

Rihgā, 31. Dezember 1870

Gluddinaschanas.

Mahjas weefa lassitajeem las wian'puss' daugawas dšihwo, tē sinnamu darru, ta tee sawas apstelleschanas Mahjas weefa deht warr arri usdoht **Stabusch** tunga dsehreenu-bohdēs, tāpat pee Holm l. fabrika, tā arri Sundā un leelā Klühwer-fallā. Turpat arri warr usdohtees tee tuhwalajee semmju laudis, tam itneddel' gar lahm bohdehm braulschana un teem tur sawu lappu itneddel' fanemmoht, newaijadsehs malfabt to ihpafschu pastes = nandu. — Ribgā fanemš tēpat drikku = nammā, tā arri tai **grabmatu bohde** us tirgus platscha, **Smilfschu-eelā grabmatu-bohde** pee **Busch** un **Behterburgas** **Ahr-Ribgā** pee **Schulz**. Tas wehl jaleef wehā: tur latris sawu lappu apstellejis, tur tam ta arri itneddel' jafanemm un nekuzittur. **Ernst Plate**.

Puifehni un meitenes no semmehm, las schē pilssehtas floblās eet, mihligi teel apgabdaschanā aemti pee **Grewe** madamas, **Nikolai-eelā** N 22, **Wange** mahjā, sehtas puse, 1 treppi augschā. Sa wezati tā pagedr, tad arri behrnu floblās darbeem paffal luflohs.

Behl labdi

maisas-behrni (meitenes)

atrohd mihligi usnemšchanu pee **B. Dobbert**, **Kasernu-eelā** N 33.

Weena meita preefchā sekta un istabāhm, bet tillat ar labbāhm attestatēhm, warr peeteiktees pee **C. Ehr. Schmidt**, **Lohrna** kalna ellas fabrika.

Weena behrnu-meita no 14—15 gabdeem warr deenestu dabbuht **Behterburgas** **Ahr-Ribgā**, **Wasniz-eelā** N 33.

!Par wehrā liffchanu!

Saweem zeentjameem passhstameem un jitteem laudim eedrohschajohs sinnamu darricht, ta es to monnā mahjā, **Behterburgas** **Ahr-Ribgā** **Elisabetes-eelā** N 13, pretti **Behrmanna** dahrsam buhdamu jittreifeju **Bandawu** trakteeri ne wis no 1., bet no 10. **Janwar 1871** us sawu wahrdū un rehlena turrefchu un dšihfchohs ar labbu un lehtu prezji sawu weefu labpraftibu pelniht un usturreht.

Ar padewibu **C. Karlsohn**.

Mannā meitu floblā ta mahziba eefahltees 4 **Janwar 1871**. Peemeldefchanas teel peenemtas ildeenas starp pulsti. 10 libhs 12, **Keisera-dahrsaeelā** N 1.

Andreja puifehnu floblā, **Behterburgas** **Ahr-Ribgā**, wezā **Aleksander-eelā** N 27, floblās-mahzibu eefahls 8. **Janwar 1871**.

Z i m e r m a n n, floblmeistērs.

No **Behsu** pils pagasta waldischanas tohp zaur scho wiffi pee scha pagasta peederriği 1. un 2. lohsechanas klasse stahwedami lohjeli usajinati, tai 8. **Janwar 1871** **Behsu** pils muischā pee lohschu wiffichanas libhs ar wezuma simehm fanabht un sawas parradā buhdamas, tā arri scha gabda malfschanas nolih-dsinabht.

No **Kahrla**-muischas pagasta waldischanas, **Ahr-Ribgā** draudse, pee **Behsim**, teel wiffi schēit peederriği ahrpuse schi pagasta dšihwoamti puifchi usajinati pee rekruschu lohjes wiffichanas, tā arri sawas gadelahrtigās malfschanas deht, bes atrauschanas tai 19. **Janwar** f. g. agri no rihta **Kahrla**-muischā fanabht.

No **Poltzejas** atneplehts. Drikkēhts un dabbumas pee bilfchu un grabmatu-drikketoja **Ernst Plate**, **Ribgā**, pee **Behrnu**-bajinias N 1.

Zeentjameem semmju laudim par sinu, ta i

Latweeschu grabmatu bondi

mannā drikku-nammā pee **Behtera** bajinias taggad itt piluigi esmu eetaifjis, tur wiffadas grabmatas warr dabbuht un ihpafchi labbi eesectas

dseesmu-grabmatas

no 1 libhs 2 rub. gabbalā, tur flahst peeminnu: las weenu dseesmu-grabmatu no 1 1/2 libhs 2 rub. pehrt, dabbu 2 lassamas grabmatinas flahst.

Mengel-muifchas,

wahj. **Zarnitar**, **Wihgas** aprinki, **Mengelū** bajinias draudse, pagasta waldischana usajina zaur scho wiffus 1. un 2. lohsechanas klasse stahwedami pagasta lohjeli tai 13. **Janwar 1871** no rihta pulsten 9 **Mengel**-muischā pee rekruschu lohsechanas fanabht. Kas atraufees, tiks zeeti pehjt liltumeem strahpehts. **Kruftamas** schmes japehejs un wiffas malfschanas janolihdsina bes istruchuma to deenu preefchā tam.

Mengelē, tai 28. **Dezember 1870**.

No **Zurgu**-muifchas pagasta waldischanas **Behsu** kreise un bajinias draudse, teel wiffi pee scha pagasta peederriği lohjeli no 21 libhs 30 gabdus wezji usajinati, tai 8. **Janwar 1871** preefchā puseenas **Zurgu**-muischā pee rekruschu lohschu wiffichanas fapulzetees un sawas krohna malfschanas un pafes pahremischanas turpat par deenu agrati, tas irr tai 7. **Janwar**, ispidiht. **Beitsoht** teel muifchu un pagosta polizejas luhgtas, eelchā sawu aprinki us pafschu ustur-repameem pee drihsuma to augschaju sinnamu darricht.

Zurgumuischā, tai 23. **Dezember 1870**.

Wiffseem sawcem andeles draugeem un semmju fainneekem darru sinnamu, ta arri schinni gabdā linnus un sehllas pirlschu, tadeht luhdsu, lai schabdas prezjes pee mannis webd' un apschlu to labbalo tirgu, riltigu fanemšchanu, pee la neprens weli neitis uslawehs. **Aneles** darbu patš strahpafchu.

J. C. Schulz, andeles wahds: „**jaunais melderis**.”

No 23. **April** f. g. **Kohjas** mahzitaja = muifchaj peederriğa femme: **tihrumi**, **ptawas** un **ganuibaš**, 150 defsetinu lohpa, tiks isrenteta, woi us 6 jeb 12 gabdeem. — **Klaptafas** sinnas dabhuhs **Behsu** aprinki, **Kohjas** mahzitaja-muischā.

J. Wagners

sawā sahrtu magasihne

Ribgā, **Behterb.** **Ahr-Ribgā**, leelajā **Aleksander-eelā** N 37, **Wollowa** mahjā, peedahwa sawu krahjumu lakeerechtu, poleerechtu un ar drehbi pahrwiltu sahrtu, par lehtu tirgu.

Latweeschu lassifichanas bibliotekā,

Ribgā,

leelā Smilfschu-eelā Nr. 37,

irr dabbumas lassifichanas, us 1871mu gabdu wiffas trihs **Latweeschu** awises, tā „**Mahjas wefts**,” „**Latweeschu awise**” un, **Baltijas weftmeis**.” **Walsa** par wiffahm trihs tillat 2 r. par gabdu.

Zaur schēem raksteem sinnamu darru, ta es to **N. Pelg** apteeti, las atrodahs pafchā pilssehtā **Rakst**-eelā N 16, jau preefchā gabda laika par sawu esmu nopirjis un ta pee mannis tāpat labbas prezjes dabbumas, tā pee ta agrata apteeta fainneeta.

Th. Buchardt, jittureif **Pelg**.

Wahrzen-muischā, **Behrsohnes** draudse allus-bruhstis un peenamohderechana no 1ma **Febr.** jeb no 23. **April** isrentejami. **Klaptafas** sinnas isdohs turpat tai muischā.

Ta bohde, tur **Zhilawa** fabrikubeeribas wiffana prezjes va leelāhm un pa mahāhm dalkāhm teel pahrohtas, irr eetaista **Ribgā**. **Schuhau-eelā** N 11.

Tai isflawetā

wihna-pagrabā

Stahl-eelā pee raktuscha

Robert Jalsch un beedr.

Ribgā.

las jaw no 1844. g. postahw, teel pahrohts par taisnu un lehtu malku, pa leelāhm un mahāhm dalkāhm, wiffadas wihna sortes, tāpat arri schampangeris, rumma un istais **Englandes** polhters.

No manna atleeluma teel ispahrohti factant un balti **Pobrtwihni**, **Madeira** un **Scherri**, **Arats** un **Konjats** par ditti lehtu tirgu.

R. Klarschüs,

leelā **Rinz-eelā** N 11.

Preefchu un eglu balkus

no 10 libhs 14 zolhehm pahrohd leelumā un sumā **Zui Kundmann**, netahē no **Nedlich**.

Limbaschu

pilssehtā teel pahrohta weena wehja-dširnawa us 3 gangeem, ar dšihwojamāhm ehtāhm un dahrtu. **Birzeem** japeiteizahs pee **N. Poresch**, **Limbaschde**.

No 19. us 20. **Dezember 1870** irr **Waltas** kreise, **Smiltenes** bajinias draudse, tai pusemuischā — **Jaun-Smiten** — zaur eelauschānu isjagti: weens **bruhns** sirgs, 12 gabdus wezjs, 60 rubl. wehrtibā, — weens **dšelens** sirgs ar lautu peeri, abbas paffalās lahjas baltas, 8 gabdus wezjs, 80 rubl. wehrtibā, — weenas ar fallu ihlu isfistās lammanas ar abras delki un dubbulto dšelē laltas, bruhni pchweita, — weenas jaunās baltas nekaltas lammanas, — diwas abdas fallas ar lenzēhm, pee weenahm lenzēhm 2 leeli miffina rinki preefchā grohscha eewedričanas, — diwi sedultas ar miffina apstias, — diwi lohli, — weens lantehts bruhns ar miffina lahjahm, ohtiris apafschā bruhns peerwehts ar miffina rinki, — weens abdas pihis grohschē, — weens teppehts, — weens atahdu lamandeklis un weens **stihpains** liffins, un teel tam, las flaidras sinnas dohd, ta warretu rohā dabbuht, 40 rubl. pateizibas alga schiita.

Behsu kreise, pee **Jaun-Perbalgas** peederriğam fainneekam **Jakob Putnin** tai nakti no 5. us 6. **Dezember** no flaka isjagis weens melns sirgs, 7 gabdus wezjs, lautu peeri, baltahm paffalās lahjahm, krehpes us kreiso pussi, 120 rubl. f. wehrtibā. **Chpeigs** atraddejs teel luhgts pret 15 rubl. atraddibas alga schē **Jaun-Perbalga** alstleekt, jeb sinnamu darricht, tur wifsch atrohdas.

Plate, **Ribgā**, pee **Behrnu**-bajinias N 1.

Ayburta ahbele.

„Rad tu pa wisseem wehjeem isputtetu, isgahju-nakt mums atkal neleetigs saglis dahjã bijis un ahbotus sadis!“ tã Kallei Jäschka ezzejahs, kamehr feewa brohfasti us galdu lifka. „Ro nu mums geld tee smuffee farkanee ahboti? Nu jau treschais gads, ka tã eet. Tilko ahboti puss gattawi, tad arri sagti klast, un man naw ne lo passattitees; ja-errojahs ween!“

Seewa lehja putru us tellesa un liffahs, ka win-nai arri bij ahbotu schehl.

„Nepalihds ne ka, ka nakts-waktneeku ar tabafu usnemmu un ar snapfi meeloju, lai winsch to sagli rohtã dabbu; puss pubra kartuppetu arri apsohlu. Tas tehwinsch buhs gan ar ahbotu sagteem weenã prahã!“ tã Kallei Jäschka weenad ween schenneja.

„Wai finni to, feewin, nozirtischu ahbeli, lai gan ta man kã pee sirds pee-auguse, tapehz ka mans tehws to dehtijis; tad tahs errestibas, kas katru gadd' no jauna zeffahs, buhs pagallam.“

„Ja kad tee sagti spizbukki buhtu rittigi sagti!“ feewa scheslojahs. „Man leekahs, ka ta sahdsiba Lew par spihiti teel darrita, un Lew deht teem sag-teem ahboteem no nahburgeem isfmeekli jadsird, lai gan winni tee paschi irr, kas ahbotus sohj un pa-lihds Lew apest. Nozehrt ahbeli, Jäschka — lab-baf bes ahboteem buht, nekã katru gadd nemeeru turreht!“

„Ar teem tehwineem nebeidsams gals,“ Kalleis eesauzahs, zeppuri dusnigi us galda sweesdams un farroti nemdams, ka warretu brohfasti turreht. „Lo-reis, tad to Kurpneel' Kabrli fadausijju, tapehz ka bij frohgã isdaudsinajis, ka es sawu smuffu ah-botu deht buhschoht to gohda-wahrdu dabbuht: Kei-sera ahbotu-usraugs; winsch wehl pee teefas ais-frehja un manni apfuhdseja. Waijadseja man win-nam desmit rubtu aismakshã! Lew taisniba, fee-win — nozirtischu ahbeli — jau schodeen pat — jeb wehl ne, schodeen ja-eet us pilssehtu, riht! Pee tam lai paleel.“

Jäschka brohfasti ehbdams lohda duhschigi maise it ka maise buhtu wainiga, bet no ahbeles ne wahrda wais nerunnaja. Pehz tam fwehtdeenas drehbes gebrbes un spalwaino zeppuri uslizzis nehma refno pumpaino speeki rohtã un feewinu nobutschojis, grib-beja eet.

„Ne-aismirsti jel, mannu brahta dehlu, to Zep-purneeku Mahrzi, apmekleht!“ feewa tam aiseijohht, passat jauza; „winsch dsihwo Plattaja-eelã Nr. 400 pee Dseltena strohdera — un nems pateesi to par taunu, kad pee winna ne-aiseesi. Winsch tal mans brahta dehls un irr students, winsch taunotohs, kad tam weenreis tahdu gohdu neparahditu. Lihds, lai winsch muhs us seemas fwehtteem apmekle, un falli, kã mums buhs tauks zuhlu zeppets ar smekfigahm

deffahm! Tas nabbaga puika tilko eesahjis studee-reht, un kad nu winnam ne tehwa ne mahtes, winsch tatschu no mannas meef' un affins, tad gan peenah-fahs, ka to bahreniti, kas bes raddeem un draugeem, usnemmam. Wai naw teefa, Jäschka?“

„Teefa gan, feewin, apmekleschu Kurpneel' Mahrzi!“ Jäschka feewu apdrohschinaja. „Apfkattees labbi, ka mahjäs wifs pehz kabrtas noteel un ka burfchis tohs passawus preefsch mahzitaja sirgeem gattawus fall; ar Deewu!“

Nu Jäschka dewahs us pilssehtu. Tã nonahjis, apgabdaja wissu, kas waijaga un Saules-trakteeri sawu puddeli allus nodsehris, usmekleja Platto-eelu, fur tschetras treppes augstu Kurpneel' Mahrzi pee Dseltena strohdera kohrteli bij.

Students Kallei Jäschka laipnigi usnehma Kal-leis scha jaunetta jau fenn nebij redsejis un pree-zajahs ar leelu preeku, kas par staltu un prahdigu lungu effoht isaubsis un kã gudri prohtahst istreef-tees, gluschi sawad, nekã tee laubis winna (Kal-leja) widdu un nekã zitti raddi. Students pa-fneedsja ziggaru un lifka allu atnest. Kalleis dsehra, smeheleja un treeza, it kã buhtu mahjäs; winnam tã labbi patikka. Walloda nahza no wallodas, un tã arri sahla no tahs nelaimigas ahbeles stabstihht un kã winsch deht ahbotu sagteem to kohku gribboht nozirst.

Winneem runnajohht eenahza wehl weens wihrs istabã un laddeenu dewis, nehma studenta drehbes un tahs pahp plezzu lizzis, scheem abbeem tuwojahs.

„Ahbeles man gauscham schehl,“ Kalleis teiza. „Puhru kartuppetu un wissu labbako sohfi tam dohtu, kas sinnatu, kã sagtus warr atraidiht un patã ah-botus patureht. Bet ta irr neeka wehleschanahs, Mahrz, kas ne kad nepeepildisees! Manni nahburgi brihnum mannigi, un apfmeekli lihds, ar skahvi katru reis bes runnas gaidami!“

„Puhru kartuppetu un tauku sohfi — wai tur-reseet wahrdu, draugs?“ tã tas wihrs ar drehbehm us plezzeem praffija.

Kalleis fweeschineeku tã kã brihnedamees usluhkoja.

„Tas irr manna istabas meita, fo par Seen'ahfi sawz“ tã students Kallejam teiza. „Winsch leels gudreneels un schkelmis, kas wiffas pirtis pehrees, derru, ka tam buhs padohms!“

„Warr buht gan!“ Seen'ahsis smaidija. „Bet par wiffahm leetahm man waijag sinnaht, wai kar-tupetus un sohfi dabbuschu.“

„Wihrs un wahrds!“ Kalleis eesauzahs. „Bet tomehr dohmaju, ka arri tas padohms nelihdschis. Ne weena walte, ne weens funs newarreja lihds schim ahbotus nowaltheht, jo wiffi nahburgi weenã prahã!“

Seen'ahsis steepa sawu druzzia netihru rohku Kal-lejam pretti.

„Dohdeet man sawus naggus, Kallei funks!“

Seen'ahsis fwehichi fazzija, „turrefin lihopus un Subs Kurpneel' lungs, ischirreet rohkas! Weenu puhru kartuppelun un trelnu johfi — par to glabb-schu Zums abbotus un pee nahburgeem paschus gohdâ zelschu. Nu deesgan! Kurpneet lungs, doh-deet man tohs sabbatuz no flappa. Kad buhs wifs padarrihts, tad redsesim, kas tablak buhs!“

Pehz tabdas stundas Kalleis lustigs rohkas us mugguras falizzis staigaja us mahjahm. Nahloschu fwehtdeen winsch gabja us trohgu, kur lailu kawedams kahdu schapstappu spehleja. Arri schodeen nahburgi weens par ohtru kahdu wahrdu fazzija, ka ahboki jau effoht farkani un gaidoht, lai tohs no-nemmoht. Kad preekschlait' Kalleis par tabdeem errojahs, tad schodeen winsch pa wiffam sawadi smihka ween, un kahdus wahrduz teiza, ka mehne-sim gaischi spihdoht sagteem nebuschoht wis kuraschas, ahbotus apmekleht un ka schogadd nahburgi pa wiffam to jaunu dabbuschoht dsirdeht un redseht. Wairal par to nerunnaja, nehma kahrtes un sahka spehleht. Bet tikko kahdas galwas bij nospehlejuschi un pullstens dewito stundu nositta, kad leels pundurs seewu un behrnu trohgâ eestrehja un praffija, kur Kalleis effoht. Kahdas desmit muttes zitta par zittu teiza, ka Kalleja dahrsâ ahbelê weens zilweks sehdoht, kas dikti nelabbi btaiujoht un waimanajoht un stenedams luhdsotees, lai winnu atpestijoht, jo newarroht wairs no kohka semmê tikt. Pagasta preekschneeks effoht gan peeneffis treppes, lai kah-joht semmê, bet dabbusis no fweeschineeka ar kahju tahdu spehreenu par deggunu, ka ar wiffam trep-pehm gar semmi nokrittis un degguns tam uspam-pis tik leels kâ duhre.

Kalleis jauza kahrtes un smihkdams spehleja tablak.

„Tas noputtinams sunna-gabbals, lai winsch sehich libds rihtam un ar ahboteem peebahschahs, gan winsch riht sawu nopelnitu smehri dabbus,“ Kalleis nonurdejahs. „Wai naw teesa? tee irr jauki flasdi, kur kahdus putniaus kert. Wai gan man wezzais bende no Rihgas par neekeem kahdus wahr-dus mahzija, ar to sagtus warr apzeetinabt. — Us preekschu, Tew ja-ispehle, Mazzin!“

„Bet Mazzinsch nespehleja, jo preekschneeks ee-nahza ar uspampuscho deggunu, kas tik resnis bij, kâ wehrschâ mehle.“

„Kallei lungs,“ tã winsch ar drebbedamu balfi sahka stabstiht, „Zuhfu dahrsâ pufs pagasts sapul-zejees. Ahbelê sehdo weens zilweks un leelâ ismi-schanâ brehz, ka welli winnu mohzijoht un tas sars, us ka winsch sehdoht, effoht tik karsts kâ pats elles ugguns. Winsch Subs no Deewa pufes leel luhgt, lai to atpestijet, un ja to negribboht darriht, tad lai winnu noschaujoht kâ tralku sunni.“

Kalleis wehl apdohmajahs. „Nu labbi,“ pehz kahda brihtina, kur wiffi bailigi gaidija, winsch teiza: „Dohmaju, ka winnam gribba pehz sagteem abbo-

teem buhs pa wiffam isdsiffuse. Nahzeet man libds, gan redseht, kas notiks!“

Kalleis pa preekschu un wifs tas kauschu bars winnam paktat dewahs us dahrsu, kur jau no tah-leenes sagta waimannas dsirdeja. Ahbelê sehdeja fweesch zilweks, kas pufs maisu jau ar ahboteem peebehris.

„Wai Tewi taf weenreis rohka dabbusis, Tu mai-tas gabbals?“ tã Kalleis tohti dusmigs brehza. „Kas Tu tahds effi un no kurreenes nahz?“

„Manni fawz par Abhran Dhlektin un nahfu no Sehlabstattes!“ nelaimigais ahbelê schehlojahs. Wads ween manni speeda, kahdus ahbotus preeksch waf-karinahm nemt. Al Subs gohdigs zilweku draugs, nespaideet manni wairs ilgal ar tahdahm elles moh-kahm! Es fwehredams luhdsohs, laideet man no ta apburta kohka waktâ, kam tahds deggofsch sars, ka sehdelkis man jau pufs iszeppis. Nu wai! Palihdseht, apschehlojeetes!“

„Wandersellis effi?“ Kalleis meerigaks palizzis teiza. „Nu, tahds es arri sawâ muhschâ effu bijis un sinnu, zil gruhti eet, kad maks tufschu un us zitta dahwanahm japalaischahs. Ja Tu nebuhtu rohl-pelnis, bet saglis no nahburgeem, tad Tu gan redsetu; es Tew listu karpitees libds pat rihtam, kad arri manna pascha brahlis buht!“

Nu Kalleis gabja trihs reises ap ahbeli, nurdeja nesaprohtamus wahrduz un ar pirstu ehrmigas ish-mes gaisâ taisija.

No kohka preeziga balfs atskanneja un tik ahtri kâ wahwerite wandersellis, no ahbeles semmê kahpa un Kallejam ar affarahm pateikdamees pee kah-jahm krittâ.

„Nahz libdsi istabâ, Tu nabbadfin, un cestipri-najees ar kahdu kummosu fweest-maises un glahstti allus,“ tã Kalleis mihtligi winnu usrunnaja. Un us isbihjuscheem nahburgeem pagreefees Kallei Jafschka teiza: „Naw, tã stahw ahbele, kas ahbotus nasch-kehht gribb, lai tik kahy ween augschâ!“

„Seen'ahsi, Tew labbi isdeweess!“ Kalleis tam wandersellam kluffu auffs tschufstjeja istabâ ee-eedams; „nu turrefin labbas walfkarinas un to noderretu lohni dabbusi nahkam festdeen.“

Kallei Jafschka ahbelê ne weens spizbuls wairs nekahpa, un no schâ laika nahburgi winnu gohdâ turreja, sinnadami, kâ tas wairal prohtoht, nekâ maisi ween ehst. Nahkam festdeen students dabbusa pilnu kurwi ar smulleem farkaneem ahboteem, un schelmigais Seen'ahsis puhru kartuppelun libds ar tauku johfi. S. N.

Swaigschnu-debbesi pirmo reis us-stattoht.

Naw ne weenas zittas tik augstas un brihtnisch-kas leetas, kas firidi tã lustina un us augschu zeff, kâ silla apswaigschnohta debbes. Weidsa-majam faules starram no muhsu kalnu galleem

subdoht un juhrâ nogrimstoht tehrpjahs kalni un leijas, lohli un pulles tumfchâs nakts drehbês; bet is dŝilla debbes silluma spiggulo neskaitamas leefminas til jauki starrodamas, ka zilwela muttei walodas peetruhfst, tahdu fŝaistumu isteift. Nahl prahtâ, it kâ gribbetu tas neredŝama is Deews, ko deenu wiffas mehles teiz, ar ŝawu gohbibu wehl jauŝaki un gaischafi kluffâ nakts tumfchumâ is ŝawas noslehptas buhŝchanas ahra nahl un, zil mirŝtamam zilwelam eespehjam, ar besgalligi mirdŝedamu staru-krohni redŝams palift. Tahdôs brihŝchôs newiŝtoht zilwela gars un azzis pazekahs us teem ŝpohŝcheem debbes-pulŝeem, ŝas augŝti jo augŝti un ne tad no ŝemmes trohŝŝna ne-aizŝneegti, muhŝchigi jaunâ ŝpihdumâ kluffi un ŝwehti pahr muhŝu galwahm ŝtaiga. Zilwels manna ŝawôs ŝirds dŝillumôs, ka ŝahds noslehptums wianu ar ŝwaigŝnehm ŝaweeno; wiŝŝch ŝahf nopraŝt, ka par ŝemmes-leetahm tam wehl augŝtaŝas gaidamas, dwehŝele to juŝdama nodrebbahs un gars no apbrihnofchanas un leeleem preeŝeem aizgrahbts, eetinnahs muhŝchibas brihnumôs.

Tâ juŝdams un brihnedamees tahda zilwela gars, ŝas dohma, nepaleef wiŝ ŝahwoht. Zilwelam ŝirdi ŝahrtiba us atŝiŝchanu eedeŝtita; ta wianu dŝenn, lai wehl wairaf gribb. Wiŝŝch gribb par teem leejmu-raŝteem pee debbeŝim, t. i. par ŝwaigŝnehm, iŝŝklaidroŝchanu, wiŝŝch gribb raddiŝchanas dŝillumôs eegrimt, gribb ŝinnahl, kâ tas warr buht, kâ tahs radditas leetas zitta ar zittu lohpa ŝahrtih. Titto wiŝŝch no ta ŝwehta ŝapna atgreŝchahs, kur debbeŝi uŝŝattoht bij aizrants, un warr atkal ŝklaidri dohmaht, tad wiŝŝch tublin eefahf apŝattitees, ŝahf weenu leetu ar ohtru ŝalihŝŝinahl un iŝdibbinahl. Tahda brihdi zilwela ŝahŝahs ŝwaigŝŝanu mahziba.

Debbeŝi apŝattoht to redŝam kâ ŝillu welwi, ŝas ar ŝemmi lohpa ŝa-eet, un ŝchar welwe ŝwaigŝnes leekahs kâ ŝudraba naglinas eefiŝtas. No ŝchahm debbes-ŝwezzehm zittas tahda jautâ ŝpohŝchumâ ŝpulgo, kahdu ŝemmes wirŝu ne maŝ ne-atrohdam; zittas ŝpihd ar maŝal un laipnigu gaismu, bes ka ŝarri kuŝtetoŝs; atkal zittas, bet jau leelaks pulŝs, ŝpiggulo ar ween maŝal, ko taŝŝchu wehl ar azzim warr redŝeht. Bet leelakais ŝwaigŝŝanu pulŝs ne-iŝŝalkamâ paŝauls tahumâ ŝawâ gaismâ til kâ balla migla redŝams; ŝcho miglu uŝŝattoht nahl prahtâ, it kâ ŝchais weetas ŝwaigŝnes buhtu ŝahrtu ŝahrtahm zitta ais zittas ŝahditas. ŝas ŝmalli redŝeht warr, nomanniŝs, ka ŝwaigŝnehm naw wiffahm weenada pehrwe. Leelaka dalka gan ŝpihd eebaltâ jeb dŝel-tenâ gaismâ, bet newarr leegt, ka pee daudŝahm arri eefartana, paŝilla, eefakka un ŝelta pehrwe mannama. Wiffas ŝwaigŝnes leekahs pee debbes welwes pa-wiffam nekahrtigi noŝtahditas; jo daŝchâs weetas ŝahw til pa weenai, zittur leelôs un maŝôs pundurôs, bet weenâ balganâ ŝtrihpâ, ko par peena-zektu ŝauz, ŝwaigŝnes til beeŝchi ŝahw, it kâ buhtu

debbes welwe ar ballu gaismas johlto apjohlŝufees. Kâ tas warr buht? Pa wiffu debbeŝi ŝwaigŝnes leekahs juŝku-juŝŝahm ŝahwoht, bet tai weenâ weetâ gandrihŝ warretu ŝazihf kâ pehŝ ŝchnohres ŝwaigŝnes ŝahw. Leekahs, kâ tur taŝŝchu kahda ŝahrtiba atrohdama. Bet kur ŝahrtiba, tur prahts un ŝapraŝchana. — ŝas melle, tas atrohd. —

Pirno reiŝ debbeŝi uŝŝattoht mannam, ka ŝwaigŝnes ŝahw meerâ un ne buht nekutaŝs, bet kah ŝwaigŝŝanu-debbeŝi ilgal uŝluhkojam, tad redŝam, ka tâ naw wiŝ. Kad p. pr. ŝeetinu uŝŝattam, tad nomannam, ka wiŝŝch tâpat kâ ŝaule un mehneŝs, no rihta us walfara puŝŝi teff. Kâ ŝeetinhŝ, tâ teff arri wiffas zittas ŝwaigŝnes no rihteem us walfareem. ŝas kahdu ŝtundu meega pakaweht gribb, tas to wiffu tâ redŝehs, kâ tē aprakŝtihts. Meegainis ŝazihŝ: „Man naw walfas, riht aizgulleŝchohs; deesgan ar tahm leetahm, ŝas ŝemmes wirŝu, japuhlejahs, ko wehl ar ŝwaigŝnehm ŝahŝŝchu darbotees. Un taiŝnibu ŝalloht, ŝas tur no tahm ŝwaigŝnehm irr? wianas ŝahw kahdu laizinu, tad eedeggahs, ŝtreen, iŝŝteep aŝti un — plukŝch pagalam.“ Tâ ŝinnams. Meegains til warr runnahf tapehŝ, ka wiffâ ŝawâ muhŝchâ ne weenas puŝŝŝtundas ilgi naw apŝwaigŝnotu debbeŝi uŝŝattihŝis, lai gan grahmatâ laŝŝa un baŝnizâ dŝeed: „Al kaut es buhtu debbeŝis.“ Warr katram zilwelam appalwoht, ka tad, kad wiŝŝch, lai gan maŝ, diwireŝ par neddelu apŝwaigŝnotu debbeŝi uŝluhkoŝs, katru reiŝ ar appaiŝmotu garru ŝemmes leetas apŝattihŝis. No ŝwaigŝnehm walodu usnemmoht jaŝakka, ka tâpat kâ ŝaule, arri ŝwaigŝŝanu pulŝs rihta puŝŝe uŝlezz un walfara puŝŝe noeet. Ohtrâ walfarâ ap to paŝchu ŝtundu tahs paŝchâs ŝwaigŝnes atkal rihta puŝŝe tai paŝchâ weetâ redŝamas un ŝchonakt eet atkal to paŝchu zektu, ko walfarnaht. Wai nu ŝwaigŝnes tezzejuŝchâs us preeŝŝchu wai atpalkat? Sinnams us preeŝŝchu. Bet kah ŝwaigŝnes us preeŝŝchu tezzejuŝchâs, tad tahm waijadŝeja pa muhŝu ŝahju appaŝchu, t. i. ohtrâ-puŝŝ ŝemmi, lihŝŝ tai weetai aizkuht, kur wianas naham walfar rihta puŝŝe atkal uŝlezz. Tahda wiŝŝe leekahs, ka ŝaule, mehneŝs un ŝwaigŝnes diwidetmit iŝchetru ŝtundu laikâ no rihteem us walfareem tâ ap muhŝu ŝemmes lohdi teff, kâ ŝwaigŝnes ŝawâ ŝarpâ weena no ohtras tai paŝchâ tahlumâ paleef; jo ŝeetinhŝ gan eet us preeŝŝchu, bet ŝeetina ŝwaigŝnes zitta no zittas ne-attahpjahs, ne arri tuwal lohpa ŝanahf.

(Uŝ preeŝŝchu beigums.)

Waggaineem us jannu gaddu!

Muŝŝ, maŝtus walfâ taiŝteet,
Wehrŝcheem pulŝes zekâ taiŝteet
Bullent us preeŝŝchu arr
Weedroŝees pee wehrŝchu barr'
Naddi wiŝŝur tâ ween darr'.

Bulleneem augß stalti raggi,
Wehrscheem senn jaw brangi naggi;
Kas teem nefaus wirschus kofst:
Teem rage, naggi darris pohst,
Baddis, spahrdis fahnus nobst!

Baltajs wehris jauna-gadda-
Raggus pastelleß pee radda,
Sohl' us preeßchu labbi baddiht,
Wehrschu, bukku-pulku waddiht,
Jaunu waifschu-sorti raddiht.

Bellus, salmus, seenu gabdajt,
Mihku drauga prahtu rahdajt,
Ja to darriseet, par lohni:
Krohneß juß ar wißbuk-krohni,
Raggus klat wai millijoni!

Schä wai tä, bet dabbußß dßirdeht,
Kä tahds wehris arr proht smirdeht;
Kautschu-ßllä, Kangardß,
Dasch labß raggains atbauroßß,
Puttas dßennoht pabißoßß!

— 18. —

Smecklu stahstini.

„Auna kippas. Kad ne senn Bruhschi Franzuschus weenreis us preeßchu dßinna, newarreja saldатеem, kä peenahkabs, ehdamu leetu sagahdajt; taphez katris nehma fur warreja. Nazmer majors likka kahdu amju pulku sakert un nolaut. Kad nu generalis Tilemans likka saldатеem munstureht, tad arri Nazmer majoram waijadseja generalam blalku stahweht; winsch nu eeraudßija kahdu semneeku kas generalam preeßschä zekßßß nomettees luhdsahß.

„Major“ generalis Nazmeri usrunna, „schis semneeks fuhßß, ka Suhß winna aunus aisdßinnu-ßchi un notahwufchi.

„Wai tas teefa?“

Nazmers atbild, ka effoht teefa.

„Nu, major, usklauseetees labbi! Es semneekam ar sawu wahrdu galwoju, ka winsch arri to pehdigo auna kippu atpaffat dabbußß; saprohteet labbi, nemmeet wiannu libßß un isdarreet mannu pawehleschanu us to labbako; Zums bußß gruhya atbildeschana, ja ne-isdarrißeeet labbi!“

Pehz kahda laika Nazmera draugi to usßubbinaja, lai generala wahrdu peepildoht, zittad warroht flitti klattees. Bet Nazmers likka atkal aunus nokaut, bet ahdas ar kippahm semneekam preeßschä noßkaltihyt, lai nemm.

Dhträ deenä semneeks atkal pee generala klatht un schehlojahß, ka wehl aunus ne-effoht dabbujis. Generalis to ahdu gubbu redsedams praffa, wai winnam tur weena auna kippa truhßtoht.

„Ne weena netruhßß!“ semneeks fakka, „bet auni no ahdahm isßkrehßjufchi!“

„Wai dohma,“ tä generalis semneekam bahrgi usfauja, „ka mußßu soldati warr no wehja dßihwoht? Kad Suhß, Franzuschu, Wahßsemme bijat, tad ne ween aunus apehdajt, bet arri naudu libßß ar aunu ahdahm un kippahm nehmaht libßß. Pateiz Dee-

wam, ka ahdas ar kippahm atpaffat dabbuji, ko Lew apßohliju,“ un majoram rohku sneegdams fazzija: „Tas bij labbi, Nazmer, kad zittad buhtu darrijufchi, tad Zums flitti klattoßß.“

Naudas-mihjejam eelä nosubda maks ar selta naudu. Tai briedi tiffai weens weenigs zilweßß, pasihstams, bohde bij. Mihjeis par to skahdi ne mas nerunnaja un gaidija, wai nenahßß gaismä. Pehz kahdeem mehnescheem nahßß tas pasihstamais atkal bohde un praffa tä tä no nejaußchi: „Nu, wai sawu naudas-malku atdabbujajt, kas tiffa nosagts?“ — „Ah, Maufschel!“ mihjeis eesaujahßß, „Tu pats tas saglis effi, jo zittad Tu no tam nesinnatu!“ Winsch dabbuja sawu naudu ar rentehm atpaffat.

Birteens. „Willi, Tu jau sinni, ka es ne kad nelammoju, bet kad mans kungs man praffitu: „Pezzi, kurfch irr tas leelafais melluls mußßu pilsehtä?“ Tad es Lewi apmetletu un fazzitu: Willi, mans kungs grißß ar Lewi runnaht!“

Kahds mahzitaßß us sawu masa sirdßina jahja no flimneeka. Wehßsch bij leelßß un plihwinaja menteka krahgu. Winnam pretti jahja offizeers, kam sirgs no menteka plihwinaschanahßß fatruhlahßß un sabla stahwu fleetees. „Pee kahka, kungs! Saturreet sawu jel sawu menteli; Suhß jau us tahdu wißßi paschu wellu warreet isbaideht!“

„Tas jau arri irr mans ammatßß,“ mahzitaßß fmaididams atbildeja.“

Apteelers, rupißß zilweßß, W pilsehtinä praffija garrigom kungam: „Kä tas nahkabs, ka tee weztehwi, par ko bißßelä lassam, tif ilgi dßihwoja?“ — „Warr buht tadeht, ka toreißß nebij apteekeru, kas sables sagahda,“ tä winsch laipnigi atbildeja.

Preeßsch kahdeem gaddeem raddahßß Parihße kahda dahma, kas baggati dßihwoja un fazzija, ka effoht atraitne. Us weenreis wianna palikka flimma un likka faukt adwokatu, kas lai usralßta, ko ar winnas baggatißu pehz mirschanas bußß darriht. Dahma likka rastihyt, ka toßßß 500,000 frankus saweem raddeem atstahjoht. Adwokats ar dahmu labbi ees pasinnahßß, un kad schi atweßsefojahßß, fakka pehz tahßß prezzehyt, un tur tiffa pahris. Pehz kahßahm nahza gaismä, ka wianna gan gudra, bet pawißßam nabbags seewißßschis. Kauna deht adwokats zeeta un dßihwoja.

Atbildebams redaktehrs A. Leitan.

No Bemeres atweßßelßßß.

Kibgä, 31. Dezember 1870.

Drittehtßß un dabbujams pee bilßschu un grahmatu-drißketuja Ernst Plateßß, Kibgä, pee Beßteera-dasßnijas.